Rok V[ty] Nr. 12. Kraków, dnia 7 Sierpnia. Rok 1877.

Wychodzi w Krakowie co tydzień przez czas pory zdrojowo-kąpielowéj.

Biuro Redakcyi i Administracyi W KRYNICY w c. k. Zakładzie Zdrojowym.

Prenumeratę miejscową przyjmuje Administracya „**Czasu**" w Krakowie, gdzie także dostać można pojedynczych Numerów „**Krynicy.**"

KRYNICA

Tygodnik poświęcony ojczystym Zakładom zdrojowo-kąpielnym.

Redaktor

Dr. MICHAŁ ZIELENIEWSKI

Lekarz Rządowy c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy.

Prenumerata wynosi

w Krakowie na miejscu 1 złr.
w Monarchii austryacko-węgierskiéj z przesyłką pocztową . . . . . 1 złr. 20 c.

Numer pojedynczy . . . — 6 „

Należytość za prenumeratę lub za umieszczenie ogłoszeń odsyłać należy **franco** do **Biura Administracyi.**

O BOROWINIE LEKARSKIÉJ

z poglądem na

KĄPIELE BOROWINOWE

udzielane w Krynicy,

skreślił

Dr. Zieleniewski.

Geograficzne rozszerzenie torfowisk.

(Ciąg dalszy).

Nie zbywa również na torfowiskach i w okolicy równéj po prawym brzegu Raby i lewym brzegu Wisłoki ku Wiśle pochylonéj, gdzie zdaniem Pola *), po niższych stanowiskach znajdują się znaczne pokłady torfu na piasku leżącego, szczególniéj w okolicach leśnych. Według tegoż autora (l. c. s. 76), lesista, zapadła i podmokła okolica, położona między Wisłoką a Sanem, tudzież na obszarze Sanowéj Lubaczówki i Tanwi, także w Żółkiewskiém i Złoczowskiém, lesista okolica na obszarze zamkniętéj doliny górnego Bugu, dostarczają przykładów niskich torfowisk, leżących tu na powierzchni piasków, któreto torfowiska niekiedy są pokryte jeszcze jedną wierzchnią warstwą piasków.

Są nadto wielkie torfowiska: około Brześcia Litewskiego w gubernii Wołyńskiéj około Konstantynowa i w powiecie Krzemienieckim, w Polsce zaś w Sandomierskiém i w Wiślickiém, a w Galicyi w Przemyskiém, w których to miejscowościach już w r. 1765 książe Stan. Lubomirski, Marsz. W. Kor., sprowadziwszy naumyślnie w tym celu ludzi z Prus i z Warmii, wydobywał torf w swych dobrach Łańcut i Konstantynów, a użycie jego za materyał opałowy w sąsiednich okolicach rozpowszechnił.

A cóż mówić o innych torfowiskach naszych? Któż nie zna u nas tak zwanych kwaśnych łąk torfowych, w gospodarstwie prawie za nieużytki poczytanych? Okolice niskie, łatwo zalewami wody nawiedzane, tak w Kr. Polskiém, a témbardziéj w Galicyi, dostarczają niezliczonych torfowisk.

W dawnéj rzeczypospolitéj Krakowskiéj, bogate pokłady torfu znajdują się we wsi Ściejowicach (kilkanaście morgów □), najbogatsze zaś u nas torfowiska są we wsi Mętkowie niedaleko Lipowca, nawet przed kilkunastu laty założono tam torfiarnię; wreszcie piękne pokłady torfu w okolicach Byczyny w Jeziorkach, którego obszar 240.000 sążni □ wynosi, dochodząc od 1 — $2\frac{1}{2}$ sążnia grubości, gdzie wyzyskiwany bywał na wyrabianie produktów chemicznych z torfu otrzymywanych (o czém poniżéj), nakoniec we wsi Kościelnikach (kilka morgów).

(C. d. n)

*) Pol W. Rzut oka na północne stoki Karpat, w Krakowie 1851. str. 74.

ROZMAITOŚCI.

KOMISYA BALNEOLOGICZNA
w Towarzystwie Lekarskiém Krakowskiém,

d. 27 Stycznią 1877 zawiązana.

Kierunek i zadanie Balneologii spółczesnéj w ogóle, w szczególności zaś Balneologii krajowéj i Komisyi Balneologicznéj.

przez

Prof. Dra Korczyńskiego.

(Rzecz miana na posiedzeniu Komisyi Balneologicznéj Tow. lek. krak. d. 9 marca 1877).

(Ciąg dalszy).

Przechodząc do ocenienia naszych zadań ze względu na zdrojowiska krajowe, przekonamy się, że łatwiéj jest zadowolić się ogólnikowym frazesem popierania zdrojowisk krajowych, aniżeli takowe ściśléj określić. Czy zdrojowiska nasze potrzebują jeszcze poparcia i w jakim kierunku?

Dzięki niezmordowanym zabiegom b. Komisyi Balneologicznéj i jéj światłego kierownika Prof. Dietla, wiele zdrojowisk krajowych rozwinęło się znakomicie, we wielu widać ciągły postęp ku lepszemu, wielu właścicieli zdrojowisk w poczuciu obowiązku obywatelskiego nie szczędzi nakładu, ulepszenia i udoskonalenia dotychczasowych urządzeń. Liczba osób, szukających pomocy u zdrojów krajowych zwiększa się, a niechęć i uprzedzenie do takowych wygasa już w większéj części między światlejszą publicznością. Rywalizacya zdrojowisk zagranicznych jest jednak

dotąd jeszcze wielką zaporą w rozwoju krajowych, gdyż znaczna jeszcze liczba chorych, którzyby snadnie odzyskać mogli zdrowie w kraju, wiedziona: uprzedzeniem w znacznéj części nieusprawiedliwioném, dawnemi nawyknieniami podróżowania bez celu, obawą przed domniemanemi niewygodami, nadzieją zabawy, taniości lub zbytku, przenosi zdroje zagraniczne i do nich corocznie podąża. Dla kraju, który niestety mało wyrobów własnych wysyła, a bardzo wiele cudzych zużywa, pielgrzymki takie są prawdziwą ruiną dobrobytu, a dla zdrojowisk krajowych przyczyną powolnego dźwigania się. Zdrojowiska nasze zdołają dopiero wtedy stanąć na równi z zagranicznemi, gdy liczba gości zdrojowych wynagrodzi właścicielowi nakład, poniesiony na utrzymanie i ulepszenie zakładu.

Chcąc zwrócić prąd chorych ku zdrojom krajowym trzeba koniecznie: u lekarzy wyrobić zamiłowanie do zdrojów ojczystych, usuwać uprzedzenia, podnosić słuszne zalety, ułatwiać przystęp do zdrojów, a co najważniejsze wpływać na rychłe usunięcie wad i niedostatków. Napotykamy istotnie w zdrojowiskach naszych wiele usterek: co do wygody, pożytku i przyjemności chorych, wiele przesądów, które przy dobrych chęciach właścicieli i przy pomocy lekarzy zdrojowych dałyby się usunąć bez znacznych wydatków. Wskazywanie takowych, jak niemniéj zachęcanie zdrojowisk do nowych postępów, służących do wygody i przyjemności chorych jest ważnym obowiązkiem Komisyi Balneologicznéj. Tą drogą nietylko zwrócić możemy znaczną część rodaków do zdrojów krajowych, ale zachęcić także obcych, i zdrojom krajowym nadać znaczenie ogólne w miejsce ściśle lokalnego, jakie dotąd prawie wyłącznie mają. Do tego znakomicie przyczynić się mogą wiadomości o naszych zdrojach, podawane od czasu do czasu w literaturze zagranicznéj.

Żądając wiele od właścicieli zdrojowisk, Komisya Balneologiczna powinna nawzajem poprzeć ich dobre chęci, otoczyć opieką ich usiłowania, dodać rady i wskazówek, gdy takowych zapotrzebują. Już z samego założenia swego, jako przedstawicielka zdrojowisk wobec kraju i zagranicy, wobec władz krajowych i państwowych ma obowiązek wytężenia wszystkich sił i użycia wszystkich wpływów, aby dla zdrojowisk wyjednać: prawa, przepisy i urządzenia, popierające ich rozwój i zapewniające im obronę. Mam tu głównie na myśli zaprowadzenie: statutu zdrojowego, bez którego zdrojowiska nasze nigdy się nie rozwiną należycie; okręgów ochronnych górniczych; przepisów o pomieszkaniach; ułatwień w wyrabianiu przetworów zdrojowych i rozsyłaniu takowych, i szczegółowych przepisów ochraniających i podnoszących przemysł zdrojowy. Ważném również zadaniem Komisyi Balneologicznéj będzie wyrobienie łączności i solidarności pomiędzy zdrojowiskami krajowemi, aby godziwa emulacya w podnoszeniu zdrojowisk nie wyradzała się w szkodliwe zazwyczaj podstępne zapasy, i aby jednolitość i wspólność kierunku wszystkich właścicieli stała się nową dźwignią dla dobrobytu wszystkich zdrojowisk. Zbytecznem jest wskazywać na znany fakt ekonomii społecznéj, że zbiorową pracą, że łączeniem sił do urzeczywistnienia jednego celu wiodących, daleko więcéj zdziałać można, aniżeli najgorliwszemi zabiegami jednostek; wystarczy tylko namienić, że niektóre zdrojowiska zagraniczne, trzymając się téj zasady, podniosły się znakomicie w przeciągu bardzo krótkiego czasu. Łączenie się zdrojowisk prusko szląskich i turyngskich i wyniki osiągnięte na drodze wzajemnego porozumiewania się, powinny być przykładem i zachętą dla naszych zdrojowisk.

(Dok. nast.)

WSPÓŁCZESNY RUCH GOŚCI

w zdrojowiskach krajowych.

					osób
W Ciechocinku	od otwarcia Zakładu	do	22	Lipca	2009.
W Iwoniczu	„ „	„	20	„	1240.
W Krynicy	„ „	„	30	„	1778.
W Łubieniu	„ „	„	30	Czerw.	219.
W Rabce	„ „	„	19	Lipca	389.
W Szczawnicy	„ „	„	21	„	1712.
W Swoszowicach	„	„	24	„	104.

KORESPONDENCYE ZE ZDROJOWISK KRAJOWYCH.

Ruch do Krynicy pociągami spacerowemi.

Krynica d. 30 lipca.

Do ożywienia życia towarzyskiego między tutejszą publicznością przyczyniły się znacznie w zeszłym tygodniu 2 odczyty pana Henryka Schmitta ze Lwowa. Znakomity historyk obrał za przedmiot: *„Politykę dworu wiedeńskiego od pokoju w Hubertsburgu do pierwszego rozbioru Polski“*. — Z właściwą sobie sumiennością w badaniu, a łatwością popularnego przedstawiania ważnych faktów dziejowych, szanowny prelegent uprzyjemnił nam dwa wieczory w d. 24 i 28 lipca. Licznie zebrana publiczność, przy tak powszechnym tu braku rozrywek umysłowych, z prawdziwą wdzięcznością uczestniczyła w pouczających wykładach, Co do nas, winnniśmy obok niej wyrazić szanownemu prelegentowi należną podziękę za jego ofiarność i poświęcenie dla dobroczynnych celów. Pan Schmitt bowiem, przybywszy tu jedynie dla poratowania zdrowia, mimo wątłego jeszcze stanu swych sił, nie szczędził trudu, by całkowitym dochodem ze swych wykładów powiększyć skromny dotychczas fundusz, uzbierany ze składek gości na budowę przyszłego murowanego kościoła w tutejszym Zakładzie zdrojowym.

* * *

Główny Redaktor *Dr. Michał Zieleniewski.*
Redaktor odpowiedzialny *Józef Łakociński.*

IX. LISTA GOŚCI

przybyłych do c. k. Zakładu Zdrojowego w Krynicy

od dnia 24 do 30 Lipca 1877 r.

831.	Rode Jan, Dr. Med. z żoną z Tomaszowa (Kr. Pol.)	osób	2	przybył	23	Lipca	w hotelu Krakowskim.
832.	Lanz Marya, obyw. z synem i sługą	„	3	„	23	„	„ „ „
833.	Zarzycki Artur Tytus, właś. dóbr z Cholyluba	„	1	„	24	„	w Hotelu Warszawskim.
834.	Arkuszewska Konstancya, obyw. z córką z Czekaszewic	„	2	„	24	„	„ „ „
835.	Baumann Teofil, kasyer dóbr z żoną z Przeworska	„	2	„	21	„	pod Morskiem Okiem.
836.	Skraszyna Bronisława, żona pełnomocnika dóbr z familią i sługą z Przeworska	„	4	„	21	„	„ „ „
837.	Ursel Marya, żona adjunkta sądow z Bochni	„	1	„	21	„	pod Pagatem.
838.	Kubicka Wanda, właś. dóbr. z sługą ze Lwowa	„	2	„	21	„	„ „
839.	Brodzka Emilia, kupcowa z Heleną Weinstock z Warszawy	„	2	„	21	„	„ „
840.	Holz Maly, kupcowa z Brodów	„	1	„	21	„	u Braunfelda.
841.	Rostig Beile, „ „	„	1	„	21	„	„ „
842.	Kowalewski Dominik, obyw. z Warszawy	„	1	„	21	„	u M. Luksa.
843.	Czajkowski Walenty, właś. dóbr z Budzanowa	„	1	„	21	„	„ „
844.	Brand Joanna, żona urzędnika banku hipotecznego z córką z Tarnopola	„	2	„	21	„	pod Gwiazdą.
845.	Rosenblatt Emanuel, Dr. Med. z bratem z Krakowa	„	2	„	21	„	pod Cisem.
846.	Habura Franciszek, profesor gimn. z Tarnowa	„	1	„	21	„	pod Zegarem.
847.	Krop Fischel, fabrykant z żoną ze Lwowa	„	2	„	21	„	pod Palmą.
848.	Kaufman Ryfka, kupcowa z Sokołowa	„	1	„	24	„	u B. Nadla.
849.	Löwi Jente, kupcowa z Kamionki	„	1	„	24	„	„ „
850.	Sapiński Włodzimierz, obyw. z Piotrkowa (Kr. Polsk.)	„	1	„	24	„	u Panczara.
851.	Fraenkel Henryk, student z Krakowa	„	1	„	25	„	u Kowalewskiego.
852.	Parczewska Aleksandra, obyw. z córką z Kalisza	„	2	„	22	„	w Hotelu Warszawskim.
853.	Goldwasser Amalia, kupcowa z córką z Krakowa	„	2	„	23	„	pod Góralem.
854.	Czesnak Feliks, Dr. praw z Krakowa	„	1	„	24	„	w Hotelu Warszawskim.
855.	Misiński Erazm, Dyrektor z żoną i synem ze Stryja	„	3	„	24	„	pod Góralem.
856.	Weiss Franciszka, żona nauczyciela gimn. z Rzeszowa	„	1	„	24	„	pod Szwajcarem. Nr. 10.
857.	Macherzyńska Antonina, naucz. seminaryum ze Lwowa	„	1	„	24	„	pod Pogonią.
858.	Znamirowski Józef, właściciel kopalni z familią i sługą z Męciny	„	4	„	24	„	w Hotelu Warszawskim.
859.	Sahajdukowska Józefa, obyw. z córką ze Lwowa	„	2	„	25	„	„ „ „
860.	Rzewuska Teodora, obyw. z Emilią Rzewuską z Warszawy	„	2	„	25	„	„ „ „
861.	Menkes Etel, żona drukarza ze Lwowa	„	1	„	25	„	pod Palmą.
862.	Wakel Chaje Jette, żona handlarza z Dębicy	„	1	„	25	„	„ „
863.	Neiberg Aron, krawiec z Matyldą Neiberg z Jarosławia	„	2	„	25	„	u Braunfelda.
864.	Berhard Aniela, obyw. z Szczerca	„	1	„	25	„	u Pyża.
865.	Walleczek Julianna, obyw. z Szczerca	„	1	„	25	„	„ „
866.	Ceglecki Mateusz, właś. dóbr z Koszlaki	„	1	„	25	„	w Hotelu Krakowskim.
867.	Gutmann Ludwika, obyw. z Myślenic	„	1	„	25	„	w Hotelu Warszawskim.
868.	Ber Adela, żona fryzyera z dzieckiem i sługą z Krakowa	„	3	„	25	„	u Zwira.
869.	Valentin Szymon, obyw. z Warszawy	„	1	„	24	„	w Hotelu Warszawskim.
870.	Rayska Józefa, żona notaryusza z Dzikowa	„	1	„	24	„	pod Sobieskim.
871.	Przesmycka Faustyna, właś. dóbr z Wołynia	„	1	„	24	„	u J. Kamińskiego.
872.	Przesmycki Władysław, właś. dóbr z Wołynia	„	1	„	24	„	„ „
873.	Sadowska Malwina, właś. dóbr ze Lwowa	„	1	„	24	„	„ „
874.	Myszkowski Jan, obyw. z córką z Krakowa	„	2	„	25	„	u Luxa.
875.	Dr. Skiba Edward, prof. Uniw. z Krakowa	„	1	„	25	„	pod Kurkiem.
876.	Dobrzański Feliks, radca dworu z żoną z Wiednia	„	2	„	25	„	pod Trąbką N. 11.
877.	Schenkel Chane, żona rabina z Tarnowa	„	1	„	25	„	u Luxa.

878.	Breyt Chane, kupcowa z Now. Sącza	osób	1	przybył	25	Lipca	u M. Luftglasa.
879.	Poradowski M., urzędnik z Przemyśla	„	1	„	25	„	w Hotelu Seiferta.
880.	Helfreich Katarzyna, żona majora z synem z Warszawy	„	2	„	25	„	pod Trąbką Nr. 18.
881.	Vimpeller Janina, żona prof. gimn. z Tarnowa	„	1	„	25	„	u Warnickiego.
882.	Adamowicz Bronisława, żona urzędn. ze Lwowa	„	1	„	26	„	pod Białą Różą.
883.	Haber Augusta, żona spedytora z Oświęcima	„	1	„	26	„	„ „ „
884.	Goldberg Bruche, kupiec z Tomaszowa	„	1	„	26	„	u M. Luftglasa.
885.	Wężyk Jan, obyw. z Król. Polskiego	„	1	„	26	„	pod Góralem.
886.	Mierzwiński Bronisław, obyw. z Król. Polskiego	„	1	„	26	„	„ „
887.	Turno Adyna, właś. dóbr z Maryą Graewe z Poznania	„	2	„	26	„	„ „
888.	Ks. Marko Jan, proboszcz z żoną i córką z Bukowiny	„	3	„	26	„	pod Bocianem.
889.	Krasucki Antoni, właś. dóbr z Drużkowa	„	1	„	26	„	w Hotelu Warszawskim.
890.	Bystrzyński Sobiesław, artysta dram. z Krakowa	„	1	„	26	„	w Hotelu Krakówskim.
891.	Krauss Ludomir, właś. dóbr z Rosyi	„	1	„	26	„	w Hotelu Warszawskim.
892.	Schouppe Alfred, obyw. z żoną, Maryą Kuszkowską, Adelą Weber i córką z Warszawy	„	4	„	26	„	„ „ „
893.	Zaleska Marya, właś. dóbr z córką	„	2	„	26	„	w hotelu Seiferta.
894.	Bobrownicka Joanna, właś. dóbr z córką z Król. Polsk.	„	2	„	26	„	w Hot. Warszawskim.
895.	Mierzwiński Edmund, właś. dóbr z Król. Polsk.	„	1	„	27	„	w Hotelu Krakowskim.
896.	Mierzwiński Wincenty, „ „ „ „	„	1	„	27	„	„ „ „
897.	Sikorska Eugenia, żona rzeźbiarza z córką z Warszawy	„	2	„	27	„	„ „ „
898.	Hr. Żółtowski Marceli, wł. dóbr z fam. i sł. z Czacza (W. Ks. P.)	„	5	„	27	„	pod Orłem N. 1, 2, 3, 4, 5.
899.	Olszewski Teofil, urzędnik z fam. z Warszawy	„	3	„	27	„	pod Zamkiem. Nr. 5.
900.	Gaertner Józefa, żona adjunkta sąd. z dzieckiem i sł. z Dąbrowy	„	3	„	27	„	pod Szwajcarem.
901.	Łapiński Franciszek, kupiec z żoną i córką z Warszawy	„	3	„	27	„	w Hotelu Warszawskim.
902.	Machajski Edward, kupiec ze Lwowa	„	1	„	26	„	„ „ „
903.	Sieradzki Apolinary, komisarz powiat. z Ropczyc	„	1	„	27	„	w Łazienkach Nr. 7.
904.	Małachowski Ludwik, obyw. z żoną z Krakowa	„	2	„	15	„	w Hotelu Seiferta.
905.	Liepner Regina, kupcowa z Kołomyi	„	1	„	20	„	pod Gołębiami.
906.	Żórawska Kazimiera, obyw. z fam. i sługą z Król. Polsk.	„	8	„	20	„	pod Zieloną górą.
907.	Ks. Beneszek Rudolf, kanonik obrząd. łac. z Łowca	„	1	„	27	„	pod Gwiazdą.
908.	Klüger Mechet, kupiec z Krakowa	„	1	„	28	„	„ Kanarkiem.
909.	Butterweich Ryfka, kupcowa z Sieniawy	„	1	„	28	„	pod Palmą.
910.	Leibel Wolf, kupiec z Monastrzysk	„	1	„	28	„	pod Kanarkiem.
911.	Zestschoff Aleksander, radca dworu z żoną z Kielc	„	2	„	29	„	w Hotelu Warszawskim.
912.	Sokołowski Franciszek, obyw. z fam. z Warszawy	„	4	„	29	„	„ „ „
913.	Bogusławska Józefa, żona urzędnika z Radymna	„	1	„	29	„	pod Sobieskim.
914.	Reiss Fani, żona lekarza z Radymna	„	1	„	29	„	„ „
915.	Skalmirowski Roman, obywatel z Wołynia	„	1	„	29	„	w hotelu Krakowskim.
916.	Dr. Rose Konstanty, b. prof. Uniw. z Warszawy	„	1	„	29	„	w hotelu Seiferta.
917.	Landau Markus, tokarz ze Lwowa	„	1	„	29	„	pod Potokiem.
918.	Heisman Leonarda, ob. z Rozalią Micieńską i 3 dzieci z Odessy	„	5	„	29	„	u Schwarza.
919.	Szyszko Wincenty, Dr. Med. z Warszawy	„	1	„	29	„	pod Pogonią.
920.	Krygowski Antoni, dyrektor gimn. z Wadowic	„	1	„	29	„	„ „
921.	Koleński Józef, czeladnik piekarski z Sta. Sącza	„	1	„	29	„	u Mar. Luxa.
922.	Zwierkowski Tadeusz, obyw. z żoną i L. Mieroszewskim z Kr. P.	„	3	„	29	„	w hotelu Warszawskim.
923.	Obsteuder Jetti, kupcowa z Wadowic	„	1	„	29	„	u Baldingera.
924.	Ciepielowski Kazimierz, Dr. Med. z Lubaczowa	„	1	„	29	„	pod Kominiarzem.
925.	Goldman Feige, kupcowa z Głogowa	„	1	„	29	„	u Röslera.
926.	Neumann Ryfka, „ ze sługą z Głogowa	„	2	„	29	„	„ „
927.	Erlich Bronisława, żona Dra Med. z H. Urbańską z Warszawy	„	2	„	29	„	pod Góralem.
928.	Olszewski Antoni, urzęd. z fam. z Warszawy	„	4	„	29	„	pod Białą Różą.
929.	Dr. Lechman Albin, kandydat adwokacki ze Lwowa	„	1	„	22	„	w hotelu Seiferta.
930.	Kurcyusz Agn., żona Dr. Med. z L. Jeziorkowską z Warszawy	„	2	„	30	„	u Eisa.
931.	Kosiewicz Wanda, żona adjunkta sąd. z Husiatyna	„	1	„	30	„	u Hütla.

Razem rodzin 101 czyli 172 osób.

Pozostało z poprzedniej listy „ 830 „ 1606 „

Od otwarcia Zakładu było razem rodzin 931 czyli 1778 osób.

Krynica dnia 30 Lipca 1877.

Franciszek Wagner,
polit. inspektor zdrojowy.

W drukarni „CZASU“ w Krakowie. Nakładem c. k. Zarządu Zakładu Zdrojowego w Krynicy. Rządca drukarni *Józef Łakociński.*